RESIDENCE SUPERIEURE AU TONK
DEPOT LEGAL

1937 — NGÀY THỨ BA 7 SEPTEMBRE 1937

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1364

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V.LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

	HANOI						
Un an.	6 $ 00	5 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 50	12 $ 00	»
Six tháng rưỡi	»	3. 00	3. 60	3. 60	3. 00	9. 00	»
Các công-sở	5. 00	3 $	3. 50	3. 20	3. 20	3. 80	6. 00
Sáu tháng.	1. 50	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00
Ba tháng.	0. 80	0. 80	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00
Một tháng.							

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Ngạch các quan thẩm-phán Việt-Nam

Trong tờ dụ chỉ ngày 7 Juin 1923 định lại quan-chế Bắc-kỳ mà bản-quán đã dịch đăng báo trong mấy kỳ nay thì xét ra có hai điều cốt-yếu : một là đặt ra ngạch thẩm-phán Việt-Nam, hai là sửa đổi ngạch quan-lại cũ.

Nay ta hãy xem cách tuyển cử vào ngạch thẩm-phán thế nào.

Theo như khoản 15 trong tờ dụ chỉ lấy thi chức thẩm-phán tập-sự phải dành cho những người thiếu-niên có bằng tiến-sĩ hay cử-nhân luật-khoa thi tại một trường Cao-đẳng bên Pháp mà không được miễn lệ gì cả. Hạn trong hai năm là cùng, các quan thẩm-phán tập-sự phải biết Hán-tự lấy đủ dùng trong lời tư-bẩm thì mới được thăng chức, chân tiến-sĩ luật khoa được thăng thẩm-phán hạng ba và chân cử-nhân luật-khoa được thăng thẩm-phán thứ sai. Chức thẩm-phán từ bậc tập-sự lên đến bậc ngoại-hạng cả thảy có chín bậc : cứ đủ hàm ra thì chức thẩm phán thứ-sai ngang với chức tri-huyện hạng ba, chức thẩm-phán hạng ba ngang với chức tri-huyện hạng nhì, hạng nhất, chức thẩm-phán hạng nhì ngang với chức tri-phủ và án-sát, chức thẩm-phán hạng nhất ngang với án-sát hạng nhất; còn từ chức thẩm-phán thượng hạng hạng ba trở lên thì ngang với hàng tuần-phủ, tổng-đốc, và chức thẩm phán ngoại hạng thì ngang hàng thượng-thư.

Những chức-trách của các quan thẩm-phán thì theo như khoản thứ 12 13 bộ luật Pháp-viện biên chế mới sửa lại, nghĩa là làm những chức dự-thẩm, bồi-thẩm tại các tòa Nam-án đệ nhị cấp, còn chức chánh Tòa-án tỉnh thì bao giờ cũng phải là quan Tây. Những quan thẩm-phán đã lên đến bậc thượng hạng thì quan chánh tòa-án có thể ủy quyền cho xét một mình về những việc đã bản định, như những việc vi cảnh, những việc khinh-tội, không quá hai năm cấm cố, những việc hộ thuộc về tòa-án đệ nhị cấp xử sơ-thẩm.

Còn lương-bổng thì được hậu hơn ngạch quan lại nhiều : đông niên từ 2.400 đồng cho đến 5.000 đồng nghĩa là mỗi bổ cũng được ngay hai trăm đồng một tháng mà lên đến bực thẩm-phán thượng hạng hạng nhất thì lương đã cao hơn quan Tổng-đốc hạng nhất rồi.

Lương bổng đãi hậu như vậy trông không lấy gì làm quá đáng là vì mới bỏ vào ngạch thẩm-phán ít ra cũng phải có bằng luật-khoa cử-nhân rồi, và ngạch thẩm-phán mới lập đây tức là một ngạch tương-đương với ngạch quan Tây vậy, cũng như là ngạch thầy thuốc tương đương thì phải có bằng y-khoa tiến-sĩ, ngạch công-chính tương đương thì phải có bằng kỹ sư mới được làm phó kỹ-sư (ingénieur-adjoint), ngạch Lục-lộ cán sự Đông-pháp (agent voyer indochinois) thì phải do chức công-chính chuyên-môn cán sự (agent technique) mà thi đỗ lên, vân vân.

Cứ xem phẩm trật và lương-bổng của ngạch thẩm-phán thì rõ là một ngạch quan thực thụ, một hạng quan tòa Việt-Nam, chứ không phải chịu cái tiếng quan mượn nữa. Song thiết tưởng nhà-nước định cách tuyển cử như đã nói trên kia thì nghiêm-ngặt quá, tương bổng cũng sâm sì với ngạch thẩm-phán, lại cho cả những viên công-chính chuyên-môn cán sự (agent technique des T.P.) cũng được ứng thí để lên được một bậc nữa, nếu vậy thì kể các ngành ở trường Cao-đẳng Đông-pháp, Sư-phạm, Pháp chính, Trái-y, Thú-y, Bio-chê, Công-chính, Nông chính, duy mới có ngành Công-chính là các sinh-viên không phải có bằng tú-tài, không phải theo học tại một đại học-đường bên Pháp, mà cũng được bước chân ngay vào ngạch trung-đương.

Cứ lý mà thì Nhà-nước càng đặt lệ nghiêm càng hay, có thế mới nâng địa-vị người thẩm-phán lên cho cao, nhưng vì nay ngạch thẩm-phán đã lập thành rồi mà chưa có người hợp lệ được vào thì thiết tưởng Nhà-nước nên rộng cho những người có bằng Cao-đẳng Pháp-chính làm việc được đủ mấy năm cũng có thể dự thi làm thẩm-phán thì hay lắm. Đó là một ý-kiến của ký-giả nhân đọc tờ dụ-chỉ mới mà nghĩ ra, vậy xin giãi bày cùng Chánh-phủ rõ.

V. B.

Bây giờ muốn cho ngạch thẩm phán lập ra khỏi bỏ trống thì trường Nhà-nước hãy nên tạm cho những viên chức có bằng Cao-đẳng Pháp-chính mà tổng sự ít ra là giảm bảy năm cũng được ứng thí vào ngạch ấy, cứ cũng như ở Nam-kỳ lấy có bằng Cao-đẳng Pháp-chính mà làm việc đủ mười năm thì được ứng-thí vào ngạch thẩm-phán hòa-giải (Juge de paix) vậy.

Hoặc giả có người nói rằng học tốt nghiệp ở trường Cao-đẳng Pháp-chính Hanoi ra, học lực chưa xứng với cái chức-trách cao-trọng ấy là chức ngang với hàng đường-quan, là một hàng quan thật, thì kỳ giả xin đáp rằng các viên chức trong ngạch quan lại ta làm lâu ngày mà được sung chức thẩm phán tại các tòa Nam-án đệ nhị cấp thì các viên chức có bằng Cao-đẳng Pháp-chính Hanoi làm việc được mười năm sung chức ấy không có gì làm quá đáng, mà có vào ngạch tư pháp như vậy thì những người học tốt-nghiệp ở trường Pháp chính ra mới có dịp thi-thố được sự học-vấn của mình, chứ chức việc chỉ cho giữ sổ sách, việc phiên dịch cũng là những việc thừa hành ở các tòa, các ở thì cũng chẳng khác gì cái chức mà lại ta xưa nay.

Một lẽ thứ hai nữa là đã có dụ chỉ cho những người có bằng Cao-đẳng Pháp-chính tổng sự được ba năm được thi tri-huyện thì nay xin cho những người tổng sự được giảm bảy năm thì thẩm phán tường không có gì đáng lấy làm lạ hết.

Ngoài hai cái lẽ trên kia thì các viên tham-tá có bằng tốt nghiệp trường Cao-đẳng Pháp-chính lại còn có thể viện cái lẽ nầy mà xin ứng thí thẩm-phán là mới đây Chánh-phủ có đặt ra ngạch Lục-lộ cán-sự Đông-pháp (agent voyer indo-chinois) tức là một ngạch tương đương, tương bổng cũng sâm sì với ngạch thẩm-phán, lại cho cả những viên công-chính chuyên-môn cán sự (agent technique des T.P.) cũng được ứng thí để lên được một bậc nữa, nếu vậy thì kể các ngành ở trường Cao-đẳng Đông-pháp, Sư-phạm, Pháp chính, Trái-y, Thú-y, Bio-chê, Công-chính, Nông chính, duy mới có ngành Công-chính là các sinh-viên không phải có bằng tú-tài, không phải theo học tại một đại học-đường bên Pháp, mà cũng được bước chân ngay vào ngạch trung-đương.

Cứ lý mà thì Nhà-nước càng đặt lệ nghiêm càng hay, có thế mới nâng địa-vị người thẩm-phán lên cho cao, nhưng vì nay ngạch thẩm-phán đã lập thành rồi mà chưa có người hợp lệ được vào thì thiết tưởng Nhà-nước nên rộng cho những người có bằng Cao-đẳng Pháp-chính làm việc được đủ mấy năm cũng có thể dự thi làm thẩm-phán thì hay lắm. Đó là một ý-kiến của ký-giả nhân đọc tờ dụ-chỉ mới mà nghĩ ra, vậy xin giãi bày cùng Chánh-phủ rõ.

V. B.

CÁI PHÉP CẢI LAO HOÀN ĐỒNG

Mới đây báo sĩ Veroneff là nhà tìm ra cái phép cải lão hoàn đồng nói với nhà báo Sunday Express nước Anh rằng :

« Đến tháng Novembre này, tôi có thể quyết định xong cái phép làm cho dân ta đã già lại hóa trẻ lại được. Hiện nay cái phép của tôi làm cho dân ông trẻ lại được 30 tuổi thôi; đến lúc nầy giờ thì cái phép ấy sẽ đang được cho cả đàn-ông lẫn đàn bà. »

Cái tin nầy, về phần đàn ông, hãy xin lãnh trừ chưa nói vội, riêng về phần các bà các cô, lòng xuân phơi phới, da xuân là-đà, tưởng có ít nhiều đến quán tuổi đi được đấy nhỉ ?

MÁY ĐÁNH CHỮ CÓ TỪ BAO GIỜ?

Máy chữ ngày nay ta dùng rất tiện lợi, chỉ ra đời được 50 năm nay.

Cái máy chữ thứ nhất chế ra ở Ilion trong châu New York.

Người chế ra máy ấy là một người làm nghề in, tên là Christopher Sholes. Ông nghĩ ra cái máy chữ nầy, trong khi ông sửa một cái máy đã ; để đánh số trong sách, và hiện làm người mua bán vào hãng.

Nghe đâu ở Hoa-kỳ có lập một hội-đồng quyền tiền để dựng tượng kỷ-niệm ông tại Wisconsin là nơi ông tạ thế ngày xưa. Những người làm nghề đánh máy ai nấy vui lòng góp tiền đâu cả.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 Septembre 1923

Lễ kỷ-niệm bách chu niên ông Renan

Tại Trégnier (Côtes du Nord) làm lễ kỷ niệm bách chu niên ông Renan một cách trọng thể. Các nhà văn-học đến dự rất đông M. de Croisset, M. Dussaud và M. Berthou có đọc diễn văn thuật lại sự-nghiệp của ông Renan.

Tên lính sáu Tây-ban-nha

Tòa nội các lấy bản án vì việc chinh-chiến ở Maroc mà tử chức. Quan thủ-tướng đương lập một tòa nội các mới.

Lời một người Đức

Viên lãnh-tụ đảng Lao-động tên là Thomas Shaw, đến hạt sông Rhur để kể cứu về cái hiện tình ở đấy, có viết trong một tờ trình mấy câu sau nầy :

« Người ta thường nói đến những việc bạo ngược của các bàng trị-binh, nhưng xét kỹ ra thì chẳng có gì. Tôi có đến dự mấy cuộc hội nghị, thì thấy nhiều nhà diễn thuyết khuyên nên bỏ việc chống cự lại Pháp nước một cách thụ động đi. Nhân-dân cũng sẵn lòng điều đình cho phải chăng. Về thợ thuyền trong hạt sông Rhur cũng tỏ biết rằng nếu cái vấn-đề bồi khoản chưa giải-quyết xong, thì không khi nào người Pháp chịu rút quân về.

Bordeaux, ngày 4 Septembre 1923

Việc nước Nhật-bản

M. Jama-mota lập tòn nội các mới.

Cavite, ngày 31 Août 1923

Tàu bị nạn

Tin Thượng-hải — Cái tàu ở Chiwangtao đắc-gặp gió hỏa bị nạn, xem chừng không sao cứu được. Trên tàu có 5 người Anh và Hoa-kỳ.

Cavite ngày 31 Août 1923

Tin Washington. — Bộ lính-sự nước Hy-lạp có đăng bài phản đối những lời nói rằng các phái viên nước Ý bị giết trước mắt các quan chức nước Hy-lạp. Trong bài ấy có nói: những lời lẽ trong bức thư của nước Ý thật là sỉ-nhục cho người Hy-lạp lắm lắm. Người Hy lạp thực không biết ai giết các phái-viên nước Ý.

LOÀI RỒNG-SẤM HÃY CÒN

Mới rồi đây một nhà thám hiểm nước Bỉ đi với một người bộ, tìm thấy ở trong thuộc-địa nước Bỉ hiện có một loài rồng-sấm (tôi-long) Loài ấy là một loài động-vật ngày xưa, bây giờ tưởng đã tiêu-duyệt hết rồi, lấy bộ xương của loài ấy đề ở trong viện bảo-vật ra mà xem tính, thì đầu nó dài độ 20 thước, mình dài độ 20 thước, đuôi dài độ 40 thước, cả thảy dài độ 80 thước. Nhưng mà loài rồng-sấm của nhà thám hiểm nầy tìm thấy, thì dài đến 160 thước, giống quái động vật to lớn như thế, bây giờ còn sống ở đất châu Phi, thật là một việc tự-hồng quá.

NƯỚC Ý VỚI HY-LẠP

Bordeaux, ngày 3 Septembre 1923

Tin Athènes. — Trong bức thư của nước Hy-lạp phúc lại hội-đồng các quan đại-sứ có nói nước Hy-lạp cam-đoan ưng-thuận các điều khoản của hội-đồng quyết-nghị.

Thụy thuyền Hy-lạp tại cửa bể Salonique không chịu xếp hàng ở cửa tàu thuyền nước Ý lên bờ.

Tại nhà thờ ở Athènes có làm lễ cầu cho các phái-viên nước Ý bị hại.

Tại đảo Corfou nhân-dân bỏ tỉnh trong các phố và kéo nhau đến nhà sự Hoà-sự nước Ý. Lính cảnh sát phải đuổi họ đi.

SỐ NGƯỜI TÀU ĐỊCH XÁC ĐƯỢC BAO NHIÊU?

Ta thường truyền nói số người Tàu tới bốn trăm triệu, đó là một câu khoa trương ự phụ của quốc-dân nước nào cũng thế, chứ người Tàu đủ nhiều, thực số quyết không đến thế. Có một quyển kỷ-sự của một người Âu-châu tên George Staunton, nói chắc là 333 triệu. Ông T. R. Malthus là một nhà nghiên-cứu về nhân-khẩu nước Tàu hiện mới đây cũng cho cái số ấy là đáng ; ông có chứng dẫn số liệu trong quyển trung-quốc hiện-trạng đông Dumont-Wilden cái số thống kê nhân khẩu hồi vua Khang-hi mới lên ngôi thì có 1152?72 hộ thành 59788864 đinh. lấy cái định-lệ kê-toán nhân một với bốn số thành đinh với số toán nhân-khẩu nhân cái số 59788864 với bốn thì thành cái số 239153456 ; nhưng trong cái số thành đinh là chưa kể tới những thân vương triều thần, quan lại, tinh tráng, học-sĩ, y-sư, tăng lữ cùng người đương đi học, thì cái số người tráng hạng còn hơn; số người tráng hạng còn hơn thì cái số toán nhân khẩu cũng còn hơn ; cứ lẽ lời của ông George Staunton nói số người Tàu 333 triệu cũng bất tráng bất viễn vậy.

MỘT CÁI THIÊN-TAI Ở NHẬT BẢN

Trong số báo ngày hôm qua đã đăng tin động đất và đồ cây nước ở Nhật-bản, nay lại tiếp được các tin sau nầy :

Bordeaux, ngày 3 Septembre

Tin San-Francisco. — Thái-tử nhiếp-vị Hiro Hito cùng bảo-quyến đều được bình yên không việc gì cả. Số người bị hại cộng là hai trăm. Cái tháp tên là *Acakusa* đổ. Tàu bị nhiều cái bị hại.

Tin Thượng hải. — Số người bị hại ở Tokio và Yokohama cộng là 100 000 người. Kho khí-giới ở Tokio bị nổ.

Bordeaux, ngày 4 Septembre

Hoàng-cung ở Tokio bị đổ mất một phần. Đảo Enoshima bị nước lấp kín. Về phần thành Yokohama, số người bị hại có tới 100.000 người. Các chợ bán đều phải đóng cửa không họp được.

Chuyện kỳ khôi

Độc thứ nhất

Bà ngự Phở, một mối khôi, nói chuyện với bà bán Chiền :

Này bà này, lợn giời đêm kêu độc đáo đỗ.

— Vâng, độc thực. Thế bà nghe thấy hay sao ?

— Có, lúc 2 giờ đêm tôi nghe thấy kêu luôn hai tiếng « éc éc »

— Thảo nào mà bà phải đau.

Cậu em đứng cạnh, cũng nói leo :

Con cũng nghe thấy « i-i ».

— Ấy đấy, chúa cũng nghe thấy đấy.

— Thưa không, con chỉ nghe thấy tiếng mẹ gọi lợn : « i-i »

— Láo nào ! . .

— Thưa mẹ, số là hồi chập tối hôm ấy ông bán đến mổ lợn thì phải, mà thấy bảo thịt nuốt đêm không ngủ, tính thần bèo mê, thành thử ra ốm là tại thế. Chứ lợn giời là gì mà kêu thì việc gì đến đến người được, xin mẹ đừng tin.

— Hỗn nào ! Có kiêng có lành.

Bà bán Chiền cũng nói :

Ấy đấy, chưa nghe thấy tiếng lợn giời, mới thấy cậu em nói, tôi cũng đi hơi ngày ngày nóng cả người lên rồi, ốm mất thôi, chán bỏ, tôi về.

Tiếu sinh.

Đền vua Lê ở Thanh-hóa

Người khách lạ đến chơi tỉnh Thanh lúc đã xem hết những nơi thắng-cảnh như động Hồ-công, động Kim-sơn, thành Tây-giai. . . khi đã được ở Sầm-sơn một vài giờ cho hợp với cái lối thời nay cũng hãi hước người mình phải « đi thở giờ bỏ », trước khi từ biệt tỉnh này đề bước chân lên tàu, thường người nào còn chút cảm-tình với cổ-quốc cũng hay chịu phí ít thì giờ đến viếng cảnh đền vua Lê

Than ôi ! một nơi mà người mình bậc nhất, là nơi bổn phận mình phải thăm viếng một vài lần, nay vì cái sống tân-thời đã đành phải gác vào cái phận những lâu-đài đổ nát. . . hay chiếm cái rốt sổ của người khách dế-lịch. . .

Từ tỉnh Thanh vào đến vua Lê đi độ chừng hai cây số-mét, đường rộng rãi có thể đi xe đến tận nơi. Thoạt bước vào có một cái nhà nho nhỏ rồi đến cái sân có mọc um tùm chen với đá hòn nghiêng hòn ngã càng gợi già hòn thấp hòn cao. Cây cối không được mấy, có cây nào « gan lì » mà sống được đến giờ thì cũng đã gần cỗi.

Cứ đi điện thờ thì nửa lợp ngói nửa lợp tranh và cửa đóng quanh năm, trừ những ngày có tế lễ. Ở ngoài thấm một bên có cái chuông đồng, ở giữa có mấy con sấu bằng gỗ, sơn đã trốc hết mà nước mưa rỏ xuống, mình mẩy sứt sẹo như mới ở nơi chiến-trường về. Cũng có con ở trong thành với nhà Lê, chứa chan đến Lê lên ngày qua mà nay đã mọc cỏ « lông xanh »

Bên chỗ điện thờ có một cái nhà nằm gian, chắc là để khi tế lễ rong lấy nơi đánh chén và bàn những chuyện sang năm phải mở thêm mấy con bò hay mấy con lợn nữa. . .

Quang-cảnh bề ngoài là thế. Có một người thấy cảnh đã đề thơ rằng :

« Dặng chân bước tới B5 (1) là đây,
« Ngàn nỗi cung Lê đến thế nầy.
« Mấy mặt anh hùng đâu vắng tá ?
« Đà ngồi, nước chảy, gió lung cây.

Ở trong điện thì ngăn làm hai lớp : Lớp ngoài bày biện cũng như các đền thường, lớp trong thờ bài vị các đế-vương, bài-vị đức Thái-tổ thì ở giữa và ngay-ngắn hơn hết.

Có nhiều đồ cổ lạ, song ngày thường bổ vào một cái tủ riêng vì sợ đề ngoài vô ý vỡ hay có kẻ lòng tham mà đánh cắp đi chăng ! Trong hộp đồ cổ có một cái trống đồng coi cũng lạ.

Ở trong điện làm thấp và bụi bặm lắm, thành ra vào làm cũng không dám ở lâu. Đề đánh rằng có một người coi sóc nhưng vì nhiều cớ nên họ không trông nom được.

Mái là làng cất họ ra giữ đền, song không cho lương thì cái nghiệp ăn oom nhà vào nga coi xem này ai là chẳng biết. Người ta ở đội phải có chút lợi riêng thì làm việc gì cũng hô-hăng, vẫn biết rằng cũng có người không cần lợi mà làm gì cũng cận-lực, nhưng số người ấy ít có, tâm-lý người ấy lại phải xét về phương-diện khác.

Hai là người giữ đền đã không có lương thì phải làm việc khác mà ăn, như thế còn đâu thì giờ mà săn sóc chăm-sóc vào đền được.

Thành ra khi vấn-anh thắp nhang Lê, đáng lẽ thấy bao nhiêu là khí thiêng-liêng, là vẻ hùng-dũng lẫm lẫm mình thêm kính-phục thêm chạnh nhớ đến những ngày rực-rỡ đã qua rồi, chỉ thấy trong lòng gợi ra lắm vẻ buồn, ngẫn ngang trăm mối.

« Ngẫn nỗi cung Lê đến thế nầy ».
Mà ngẫn thật ! Nếu khi xưa mà các đế-vương biết trước rằng hậu sinh

1. Bỏ nghĩa là cần Bỉ ở gần ngay đây.

đất mình « đến thế này » thì cũng đáng tiếc cái công nghiệp mình lắm.

Ở đời thường cái gì cũng có một thời thịnh-thịnh, suy-suy là luật của Tạo-hóa. Cái gì xuất-sắc bao nhiêu lại càng chóng tiêu-diệt bấy nhiêu, chỉ có cái gì thường thường bậc trung mới có thể lâu bền được, nhưng thế không quý.

Lịch-sử đã chép rằng cái luật thịnh suy ấy không phải là để riêng cho một người, cho một họ, mà lại có cả đến cho một nước nữa. Nước ta có câu phương ngôn « không ai giàu ba họ, không ai khó ba đời » cũng là ngụ cái tr ế-lý ấy vậy thịnh-suy là lẽ tự-nhiên, cái giá trị công việc ở đời là tâm thế nào khi thịnh được vẻ-vang thì khi suy cũng được vẻ-vang.

Xét như công-nghiệp nhà Lê thì trong buổi xưa người trước sùng-kính bao nhiêu, bây giờ người mình cũng nên sùng-kính bấy nhiêu, nghĩa là công-nghiệp nhà Lê lúc thịnh được vẻ-vang lúc suy cũng đáng vẻ-vang.

Thường thường thì khi vua này đã qua đời lại có vua khác nối ngôi, nhưng đức Lê-thái-tổ một mình lập nên sự-nghiệp, đánh đuổi quân Tàu, cái giá-trị đặc-biệt và bất-hủ của ngài là ở đấy.

Bây giờ tưởng đề đến đài nhà Lê đề nắt thế sao đành?

Nào sĩ là người còn chút lòng về tổ-quốc thì cũng xin lưu tâm đến, nào sĩ là người thea của thường đề mua cái hư danh thì lại càng xin lưu-tâm đến, vì người sinh ra bậc siêu-cường, nhờ mấy nếu nhà Lê sau này có thành ra một nơi mà khách du lịch đi qua phải dừng chân đứng lại chăng.

Đỗ-đức-Vân.

Cuộc thi thơ

Của Hoà-ruy-Quốc sĩ-sĩ

Thơ thi

DXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn mạch đây là quốc-mạch chung.
Trên Giám rộng nền trời đất nhỏ.
Nọ coi thành riêng cuộc bể dâu không
Giang-sơn thêm vẻ tứ triều Lý,
Đường-bệ còn cao với núi Nùng.
Miếu cũ trong khi vần vận mới.
Giảng thư hỏ Bạc một màu trong.

Trần-văn-Hoan
Làng Bát-tràng, Bắc-ninh

DXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Đâu cũ gây nên nước tâm lòng.
Trời mở cung-tường trong quốc-giám
Đất cao đường-bệ cõi thành đông.
Đạo-nguyên lai-láng dòng sông Nhị,
Bút án chon von ngất núi Nùng.
Khoa-giáp bi đình ghi tạc đó,
Mà gương nhật-nguyệt vẫn xa trông.

Ng-xuân-Thành
Làng Hoàng-vân, Hưng-yên

DXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Truyền để danh thơm giá mấy trùng.
Ngọn bút rừng nho theo thói cũ,
Cành hoa vườn ngọc đức tươi chung.
Công-khanh lưỡng những đường ra sắn,
Ấn Á càng thêm bực quan thông
Trải khắp Lý Trần đài mãi mãi,
Ai là nữ-sĩ biết hay không?

Hoàng-thị-Mai
85, phố hàng Bạc, Hanoi

DXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu cũ người nay đáng lại trông.
Khuê các về sao in nước Nhị,
Lan kinh bông bát tợp non Nùng.
Dầu xa đàn hạnh khơi sông Tứ,
Cũng tỉnh con tiên hóa cháu rồng.
Quốc-tây cao sâu là thế thế,
Si-vương thời đức. Lý thời công.

DXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Là cửa rừng nho bể học sùng.
Bề giám sóng dồn nền lễ mạo.
Gác khuê vương tỏa bụi nghi dung.
Con mưa thời hóa trần sông Nhị,
Tiếng mõ thiên-tương rậy núi Nùng.
Qua ngậm thành nam cung hậu giám,
Chả như Đông-lỗ nơi Quy-mông.

Trần-như-Lân
43, Rue du Coton, Hanoi

DXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giờ á mưa Âu lễ vẫn sùng.
Trong gác khuê tư chiều tưởng-lượng
Ngoài hồ giám nữa mấu hình dung.
Hàng hàng cỏ thụ mầm đan hạnh,
Lớp lớp đanh bi đá nối đông.
Quốc tây thế là nền-nếp nhỉ,
Coi như thơ ngự tứ nam-phong.

DXCVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Võ hóa xưa nay khắp Nội Nùng,
Lễ nhạc hạnh đàn nền nếp đó,
Xuân-thu khuê các khói hương xông,
Nam quan lối mở y-quan rộng.
Sĩ nhận tường cao nhất-nguyệt lồng.
Dầu rập rìu mưa Âu gió Á,
Trong khuôn thành-hóa cũng là chung.

Trần-văn-Mai
Giáo-học trường Pháp-Việt
Thái-nguyên

DXCVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đạo học dân ta vốn vẫn sùng.
Miếu mạo hãy còn dị-tích đó,
Lễ-nghi có giống cổ-thời không.
Bức tranh tang hải bia làm chứng,
Bóng nguyệt lân đài giếng vẫn trong.
Phong cảnh tiên-triều thơ thẩn mãi,
Trời tây vâng vẳng tiếng chuông đồng

Đinh-quảng-Thái
12 Rue des Graines, Hanoi

DXCVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Học mới mà nay đạo vẫn sùng.
Nhà Lý gây lên nền quốc-tế,
Triều Lê thêm rõ lối hoa-phong.
Trải bao thời-buổi trời Nam-Việt,
Đúng vững cung tường cõi Á-đông.
Còn nước còn non còn cỏ tích,
Đời đời hương lửa một lòng chung.

Tá-tài, Khương-xuân-Hoè, Sơn-tây

DXCIX

Nghìn năm vẫn vật đất Thăng-long,
Khuê-các là gương nhất nguyệt chung
Một ngọn cung tường nền quốc-giám,
Mấy hàng khoa-giáp giồng tiên rồng.
Nghiên bao bể Bắc trần sông Nhị,
Bút gác trời Nam ngất núi Nùng.
Mưa tạnh gió hòa sao lại tỏ,
Văn minh khách tới ngừng mà trông.

DO
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Khuê-các làm gương kỷ niệm chung.
Cung Giám cao treo vừng nhất nguyệt
Nhị Nùng riêng đúc giồng tiên rồng.
Xa thư một lối văn còn Hán,
Tang hải bao phen đạo vẫn đông.
Lễ, Lý đầu nay đường cội vững,
Khoa danh càng trọng nếi nho-phong

Ng-huy-Cương
Làng Bạ-thái, Hà-đông

DCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vua Sĩ khơi dòng nước tổ-tông.
Khoa giáp bi đề lưu nắng giải,
Cung tường giám Lý lâu hương nồng
Nền gây lễ nghĩa muôn đời khắp.
Cõi hợp xa-thư bốn bể cùng.
Gặp buổi văn-minh thêm rạng vẻ,
Nhị-Nùng riêng để dấu thơm chung.

Nguyễn-huy-Kỷ
Làng Bạ-thái, Hà-đông

Tin Nam-kỳ

CHỢ-LỚN

Một sòng bạc lớn

Đã mấy tháng nay, sở Mật-thám đã đò ra rằng nhà M. Vicenot Chợ-lớn có gá bạc mà xếp đặt một cách rất khôn khéo và rất cẩn thận, mấy từng trong nhà không biết bao nhiêu là phòng, người không quen thì vào không biết đường lối nào mà đi.

Cửa ngoài và mấy gian nhà trước thì cũng thường vậy, trong chỉ ra dáng một nhà người khách giàu mà thôi.

Trên gác mới là nơi đánh bạc, gần buồng ông chệ, gian bên cạnh để các tủ sắt đầy bạc và các thứ điếu hút.

Đề là lớp ngoài.

Lớp thứ nhì thì nhà bếp và nhà để đồ, ở giữa có một cái sân nhỏ.

Lớp thứ ba mới thật là buồng lớn đánh sốc đĩa, đề cả tủ, bàn đèn, và ở bên cạnh là có phòng đề bạc. Buồng ấy nhà chủ lấy làm phòng đánh bạc là vì có những cửa thông ra các ngõ đi sang các phố khác được, lại có thang, có hầm và những cửa ngầm thông ra các ngõ ấy rất tiện. Có một vọng canh, hễ thấy động thì đánh trống đánh mõ để báo tin cho người canh cửa chính.

Những chỗ canh cốt-yếu nhất là chỗ giường ông chệ nằm, ông chệ hễ thấy động thì bấm giây điện cho người canh sân trong, người ấy lại báo tin cho buồng đánh bạc biết.

Sòng bạc ấy đánh cả đêm cả ngày hơn bà kém lúc nào cũng đến 150 hoặc 200 người. Ban đêm cũng thường có người Tây ở Saigon đến chơi. Còn những đứa canh đứng giải rác ở các ngõ, cách nhà chừng 200 thước, và cứ lần lượt mà đổi vẻ, lại có người khác ra thay.

Tính cách vào bắt, cũng đã lâu mà khó lắm, đến 13 giờ hôm qua mới nhất định. Ở trong thành-phố nơi nào cũng đề xe ô-tô đợi đề chở tinh tuấn-sinh đến chỗ mà quan chánh Mật-thám quan Biện-lý và quan Dự thẩm đã hẹn trước. Rồi từ đó xe ô-tô chạy tuốt đến bao bọc lấy các lối vào và lối ra của sòng bạc ấy.

Khi ấy con bạc cả thảy 150 người có mấy người leo qua mái nhà chạy được, số bắt độ một trăm người, trong một trăm người ấy thì 75 người đã tổng giam rồi.

Bắt được cả thảy 15.006 đồng bạc. Nhưng ở trong tráp người giữ sòng đầy những bạc giấy rách kể bằng vạn đồng mà không bắt được. Linh tuần-cảnh có bắt được nhiều giấy má làm chứng và việc đánh bạc này.

Quan chánh sở Mật-thám đã cắt quan cảm Chợ lớn và ông chánh cảm Saigon đề giáp sức cho M. Menoiet, sai về việc bắt đám bạc ấy. M. Vicenot đã bị tổng giam rồi.

(Theo như báo «Avenir du Tonkin»)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ sáng 23 độ
15 giờ — 30 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 4 Septembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 3 f. 75.

Thị giá quốc-tế. — *Ngày 4 Septembre 1923* 3 f. 57 50. — 5 °/. 1915 1916 75 07. — 4 °/. 1918. 62.40 — 6 °/. 1920 88 50.

Quan Toàn-quyền tại Nam-kỳ. — Quan Toàn-quyền cùng với quan Thống-đốc Nam-kỳ đi kinh lược các tỉnh đã trở về Saigon tối hôm kia hồi 8 giờ.

Trong hai ngày, ngài đã thăm được những tỉnh Tân-an, Mỹ-tho, Cần-thơ, Bắc-liêu, Sóc-trang và Vĩnh-long. Ngày đi xem khắp các phố phường, các bệnh viện, các học đường, nhà hội đồng tiếp các quan các nhà điền chủ và các đại biểu của dân bản xứ.

Quan Toàn-quyền có nhiều lời tỏ cái cảm giác rất vui mừng của ngài về những cảnh tượng đồng ông mà ngài đã mục kích trong khi đi kinh lược, về cái công lao mở mang của người Tây người Nam, về sự kết quả của sự đồng lao cộng tác. Ngài có cảm ơn nhân dân bản xứ đã nghênh tiếp ngài một cách trân trọng như vậy và ngài có giải nghĩa cái chính sách của ngài sẽ theo lại Đông-dương đề nối theo mọi công cuộc của các quan nguyên Toàn-quyền là thế nào.

Thư từ ở Pháp sang. — Tàu *Affon* ở Pháp sang đã tới Saigon sáng hôm qua, tàu ấy có mang theo Trang kỳ 18 tới thư và Bắc kỳ 101 tới.

Hội-đồng ủy-viên của thành-phố. — Hội-đồng ủy-viên của thành phố đến tối hôm nay hồi 9 giờ sẽ họp tại tòa Đốc-lý, số quan cai-trị Mourroux chủ tọa.

Giúp người bị lụt tại Cao-bằng. — Người đồng bang ta ở Nam-kỳ được tin tỉnh Cao-bằng bị thủy tai thì mở cuộc lạc quyên giúp được nhiều tiền lắm. Cái số quyên của báo *Lực tỉnh tân văn* thu được đến ngày 29 Août là 958 p. 80.

* * *

Mới đây các viên chức sở Tư-pháp Hanoi cũng quyên nội trong sở được 7 p. 00 giúp cho các nhà bị nạn tỉnh Cao-bằng. Quan Thiếu-tá cai hạt ấy có phúc thư cảm ơn các ông về lắm lòng nhân đức ấy.

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới ơi này.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2095

Tòa án trừng-trị. — Chiều hôm qua Tòa án trừng-trị xử những việc sau này :

Việc đánh nhau ở Bạch-mai — Trần-đức-Hiền bị lính và việc cảm đau đầm một người tên là Phó-Chính tại một nhà bồng-lăn ở Bạch-mai là việc đã đăng trong số báo trước thì được tha vì không đủ chứng cớ.

Việc giả ngự tứ Lý. — Nemkhan là người Ấn-độ bị thưa về việc sự tiền của người Ấn-độ khác là Singh kỳ mạo phiếu lại mà trong phiếu đề nói trong số trước kia thì được tha vì xét không đủ chứng cớ.

Ấn cắp và bỏ việc làm. — Tô-Diễm làm bồi bàn cho nhà người quan tân là Ng-thế-Hoàng chơi rồi ăn cắp một cái quần đi suối giường.

Tên ấy lại bị kiện về một khoản nữa là bỏ chủ một người Tây, tự nhiên bỏ việc không xin phép. Tòa phạt 3 tháng 1 ngày về tội ăn cắp và 5 ngày tù về tội bỏ việc không báo chủ biết trước.

NÊN ĐẾN MUA NGAY

Vải mang-cầu may màn (tulle grec) tốt nhất hạng, rất bền, chỉ tết ba lần, bề rộng 2 thước 40, giá 8 quan một thước.

A la Ville de Prague
25, phố Paul-Bert, Hanoi
Giấy nói số 241.
3667

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé
8, Phố Thợ-nhuộm. — Giấy nói số 395
Kết nghiệm mùa mà, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh họ lao, bệnh giang-mai, bệnh nẻn.
Bệnh đau đe dầy, đau ruột.
Bệnh đàn bà.
Mới được tiếng An-nam, không phải đàng thông-ngôn. Thử xe, thử nước tiểu vậy khám bệnh tự 6 giờ đến 8 giờ chiều.
Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 8 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, số nhà ngày giờ cho bệnh nhân đến chữa.
2080

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Lừa đảo. — M. Mulaire buôn bán ở Haiphòng có giao cho Lê-huy-Phong là thư-ký, một cái *chèque* 4550 đồng sai ra nhà Ngân-hàng Hoà tiền; Chả không thấy về, ra hỏi nhà Ngân-hàng thì nói rõ là bản lĩnh tiền rõ trốn đi mất, tiền phát đơn kiện. Sau bắt được thì nhận khai rằng lúc lĩnh tiền về trót đánh rơi mất 2000 đồng nên sợ phải trốn vào sở giao 2000 đồng cho người nhà đem trả chủ, còn 550 đồng đem sắm sửa đồ dùng mất một ít, còn thừa thì đem chôn xuống đất. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Lê-huy-Phong 2 năm tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm y án và cho tịch ký phát một nửa đồ đạc bán bị để đền cho bên nguyên.

Bạn bất lương. — Ng-ngọc-Ngà làm nghề ăn đến nhà anh em bạn chơi. Bạn thiết đãi cơm rượu và đưa đi xem chiếu ảnh, khi tan, bạn đem về mua ngủ. Đương đêm Khuya, Nguyễn-ngọc-Ngà xé mất nhẹ dây lấy tiền tài áo của bạn lấy cái vì đựng tiền. Hôm sau lại sang nhà người bạn khác lấy một bọc quần áo rồi cất thắng. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Ng-ngọc-Ngà 6 tháng tù về tội ăn cắp vì tiền và bắt phải bồi 30 đồng cho người bạn mất quần áo. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tù và tha cho tiền bồi về quần áo vì xét không đủ chứng cớ.

Ăn cắp than. — Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Doãn-văn-Công, 3 tháng tù về việc ăn cắp than của công-ty mỏ than tại Hongai. Tòa Thượng-thẩm tha cho vì xét không đủ chứng cớ.

Tàu Saint François Xavier đã tới Tân-thế-giới. — Có tin rằng tàu *Saint François Xavier* chở cụ-lí đi Tân-thế-giới đã tới Nouméa ngày 24 Août.

Lời cảm ơn

Chúng tôi có lời cảm ơn các ông, các quan, các bọn, các ông và các bà đã có lòng thương, hoặc gửi thư chia buồn, hoặc đến phúng viếng, hoặc đi đưa đám thân-mẫu chúng tôi là :

Mme LÊ-THỊ-LẮNG

ngày 2 Septembre mới rồi.

Trong khi tang gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin các ông, các quan, các bọn, các ông, các bà miễn thứ cho.

Có ai tử : Ng-duy-Hích tức Mai-Viên
Ng-Long, kế-toán hội Société française de transport
Cô ai nữ : Ng-thị-Chất
Càng giá quyến bái tạ.

Một nhân công sang Ai-lao. — Phủ Khâm-sứ Ai-lao có lại sức cho bản quán tìm sau này, xin cứ theo nguyện bản dịch đã gửi đến mà đăng báo.

Nay Chính-phủ cần Hành-chính nước Ai-lao, cần dùng nhân công, người Trung-Bắc-kỳ, đề làm đường và coi sóc thợ thuyền này; công việc và giá-cả lương kê như sau :

1- Làm con đường Vientiane Luang Prabang, việc làm đất, giá mỗi thước vuông đường (cube) cho khoản ba bập (0p.30).

2- Gánh cây nhà, Chiếc phải chịu mang nặng một trăm cân, giá 0 p.50 — Ngoài, mỗi một trăm cân phiếu, giá 0p.50, tải đến tại sở làm.

Ở Bắc-kỳ và Trung-kỳ đi lên xứ Lào, đường đi công đề, đi theo con đường Vinh-Thakhek hay là Quảng-trị-Savannakhet cũng được, từ đó đi tàu-bộ lên Vientiane chỉ có ba ngày nữa mà thôi.

Hiện bây giờ đã có ba ngàn người Annam lên ở làm ăn tại Vientiane rồi, kẻ làm thợ, người thầu khoán và người làm phu.

Nếu những người mới đến, muốn lập gia thế tại Vientiane, bất cứ có mang thẻ quyền theo hay không, Chính-phủ sẽ ban cho, không bắt giả tiền, mỗi người một đám đất, vừa đủ rộng, cho mà cư trú.

Nếu những người mới đến, muốn lập gia thế tại Vientiane, bất cứ có mang thẻ quyền theo hay không, Chính-phủ sẽ ban cho, không bắt giả tiền, mỗi người một đám đất, vừa đủ rộng, cho mà cư trú.

Công-ty Phạm văn-Phi CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe ô-tô — Xem trang thứ tư
2013

Đường Trèm đã đi lại được — Đường số 23, Hanoi lên Trèm ở kilomètre thứ 5 đã đá từ độ nọ thì nay đã xong rồi, các xe cộ lại đi được như thường.

Đi Vân-nam. — Ông Phạm-đình-Tiếu, thư ký thượng hạng hạng nhất tại Laokay được phép nghỉ 20 ngày tại Vân-nam-phủ.

Ông Phạm-duy-Tốn hội-viên thành-phố, từ khi sang Pháp trở về vẫn phải yếu mãi, bởi vậy giáp báo *Thực-nghiệp dược* vài tháng. Ông đã từ việc ngay. Nghe đâu nay mai ông sẽ lên tỉnh-đường lại Vân-nam trong ít lâu.

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng cụ Nguyễn-hữu-Nghị là thân-phụ MM. Ng-văn-Giu Ng-hữu-Giảng, Ng-bá Tạng, Ng-bá-Thi và Ng-hữu-Thuyết vừa tạ thế tại phố hàng Bè số 38 Đến sáng 6 Septembre thì an táng tại làng Mọc-giáp nhất, xã Nhân-mục (Hà-đông).

Bản-quán có lời kính viếng cụ và chia buồn với qui-quyến.

LỜI CẢO PHỐ

Chúng tôi rất đau-đớn buồn rầu kính cảo cùng các cụ, các quan, các ông các bà biết rằng :

Phu-quân, thân-phụ, nhạc-phụ, tộ-phụ chúng tôi là :

Monsieur NGUYỄN-HỮU-NGHỊ

thọ 53 tuổi, tạ thế tại phố hàng Bè (Rue des Radeaux) số nhà 38.

Đến 6 giờ rưỡi sáng 6 Septembre (tức là ngày 26 tháng 7 ta) sẽ làm lễ an táng tại làng Mọc-giáp nhất xã Nhân-mục-môn (Hà-đông).

Vị-vong-nhân : Lê-thị-Nhị
Cô-tử : Nguyễn-văn-Giu
Secrétaire Douanes
Ng-hữu-Giảng
Vétérinaire auxiliaire
Ng-bá-Tạng
Etudiant en médecine
Nguyễn-bá-Thi
Etudiant vétérinaire
Ng-hữu-Thuyết
Nữ-tử : Nguyễn-thị-Định
Nguyễn-thị-Thục
Hôn-tử : Nguyễn-thị-Thọ
Hoàng-thị-Đoan
Thái-thị-Hòa
Tế-tử : Ngô-văn-Tín
Etudiant en médecine
Nội tôn : Nguyễn-quốc-Hải
Ng-hữu-Tuân
Nguyễn-bá-Nguyên
Ng-hữu-Bảm
Ng-hữu-Thụy
Đồng-gia quyến-đẳng khắp phố

Lời bá-cáo này thay giấy cáo phó.

Một chú tự tử bằng thuốc-phiện. — Đêm hôm mồng 2 rạng ngày 3, chú Khách Lan-Sel-Suyo, 49 tuổi, làm công ở một hiệu Khách hàng Ngang số 46, nồng thuốc phiện tự tử. Nhưng người nhà biết đem ngay vào nhà thương Khách chữa thì nay đã khỏi.

Sở Cảnh-sát đang tra xét cho biết duyên cớ vì đâu.

Ăn cắp hoa tai vàng. — Ng-thị-Chinh 28 tuổi quán làng Mai-phúc (Bắc-ninh) bị kiện là ăn cắp đôi hoa tai vàng của M. Hai-Chạo phố hàng Bạc số 30 cũng phải bắt giam để xét.

Ăn cắp xe đạp. — Đoàn-huy-Quang quán làng Yên-quyết ăn cắp một cái xe đạp hiệu Terrot của M. Phùng-đình-Đại ở phố hàng Cân số 42 đã bị bắt đề xét hỏi.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà bóa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.
Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nói người bệnh, rất sạch sẽ.
Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3003

Lưỡng đảo. — Lưu-v-Nu 30 tuổi, bán hàng vải ăn ở làng Ngọc-hà (Hà-đông), Lê-v-Cửu 23 tuổi và Lê-văn-Thoát 25 tuổi cũng làm thợ cưa ở hiệu Đồng-lợi phố Bờ-sông, lưỡng cửa M. Lê-tiến-Chế và Phạm-v-Thục ở làng Lai-xá 12 tấm vải thì nay đã phải tổng giam để xét.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Chết đuối. — Hồi 11 giờ trưa hôm chủ-nhật mồng 2 này, bà chị em con gái nhà M. Điền ở phố nhà thương dắt nhau ra ngòi ở cầu mới tắm, chẳng may đứa lên nhất 14 tuổi, trượt chân ngã xuống nước, hai đứa em bỏ chạy về gọi người nhà ra thì đã không thấy tăm tích đâu, thuê người mò cũng không thấy xác, sau thuyền chài phải cần đến non hai giờ mới vớt được xác lên.

Xe ngựa lồng. — Hai giờ chiều hôm chủ nhật chiếc xe độ-mi của quan Án đi ra ga, trên xe có người linh cầm cương chạy từ trên đốc lĩnh xuống đến đường sắt thì gặp xe-lửa vừa đi đến, người trên xe cố ghìm ngựa lại, nhưng nó vẫn chạy bằng quá đụng phải xe hỏa thì con ngựa ngã lăn xuống ruộng bị đứt một chân trước, đầu rập bể bét, được một lúc thì chết, cái xe thì cũng vỡ nát.

Đường đốc tỉnh này xe lửa một ngày sáu chuyến đi về, còn xe đá không kể, suốt ngày đêm, ngựa xe bành khách gồng gánh qua lại và lại học trò đều phải đi ngang đường ấy, tác nhân cũng đáng lắm. Vậy thường sở xe-lửa nên đặt một người phu kíp cứ giờ xe hỏa chạy, đem dây sắt ra chăng ngang như các tỉnh dưới thì mới khỏi sự nguy hiểm vậy.

HƯNG-YÊN

Vì không có một đồng trinh mà thiệt mất một nhân mạng. — Bản quán tiếp được tin sau này :

Hôm 28 Août vừa rồi (tức là 17 tháng bảy) ở Cầu-treo có một người dân bà chết đuối.

Số là có bà người dân bà đi bán về qua con đường Cầu-treo đi phố Lác (Bảo) ở chỗ đường rẽ vào một cái công xây gạch, vì giời mưa mấy hôm loãn nên nước đọng lại ở hai bên cống; trần lối đi tắt cả, lội dài độ ngót 10 thước tây đến qua mất cả chân, nhưng thật chỗ sâu thì độ hơn hai thước tây; có thể bắc cầu qua được.

Nào ngờ đâu lại có kẻ dám tham làm món lợi nhỏ mà bỏi thêm đất ra cho sâu để cho người qua lại trông thấy sự không dám lội qua tất phải đi thuyền của chúng.

Chúng mang vải ba cái thuyền nan con ra để chở khách qua lại một quãng đường độ 10 thước tây mà chúng bắt giả nửa xu, một hai xu cứ tây mặt mà lấy tiền, ai không có tiền là phải lội qua chỗ ấy.

Than ôi! Bà kẻo kia cũng vì không có sẵn một đồng trinh cho chúng mà phải lội qua, mới trượt chân theo dòng nước chảy mất! (nước chảy không mạnh lắm). Thật là đáng thương thay! mà đáng ghét thay cho những quân vô liêm sỉ ức đứng đó mà nhìn không chịu ra tay cứu với!

Ước ao rằng việc này quan trên lưu tâm tra xét cho rõ để trừng-trị những kẻ tiêu gan tử sự công lợi mà bội thêm đất ra cho hàng đường cả, và mong rằng quan lại sắc ngay dân xã đắp chỗ ấy lấy lại, kẻo rất là nguy hiểm cho dân bà con trẻ qua lại con đường ấy. Mong thay!!

T. lại sao.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	1 Sept. hồi 8 giờ	2 Sept. hồi 8 giờ	3 Sept. hồi 8 giờ
Lao-kay	78.10	78 50	78.90
Yên-bay	28 75	28 85	29 40
Việt-trì	13.28	13.27	13.26
Hanoi	9.06	9.06	9.06
Vạn-yên	8 30	»	8.30
Hòa-bình	6 53	6 40	6 15
Tuyên-quang	4.40	4 75	5 45
Phú-đoan	19.51	19.57	20.37
Phú Yên-bình	0 90	0 85	1.39

Trên sông Thái-bình

	1 Sept. hồi 8 giờ	2 Sept. hồi 8 giờ
Thái-nguyên	20.07	20.41
Lẫm	2.90	2.90
Phả Lạng-Giang	3.35	3.33
Bến-cốn	4.12	4.07
Phả lại	3 09	3.07

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bác-sĩ Khiết, chữa bệnh như có thần, thuốc về những bệnh ấy, thuốc này là hay hơn cả. Nên mua cho trẻ con và người có tri khôn mà không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lẫn!!!

Ngày 8 tháng 7 tháng năm, nhà-in đã Khiết-định thưởng, tôn Nội-các phụ rằng:

Khiết-định thưởng cho Đông-Dương Dược-phòng chế-bằng để tỏ tấm-thành.

Kính thưa.

Rượu này đã bào-chữa theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2 $ 25 một chai lớn; từ vừa chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải về những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại bỏ những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá lại bán rẻ đắt quá, mà vị-tất đã được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

VIỆC KINH-ĐÔ

Ngày lễ ở nhà thờ La-Vang. — Ngày 21 Août ở nhà thờ La-vang (Quảng-trị) có làm lễ kỉ-niệm đức Chúa-mẹ Maria, ngày ấy các giáo-tộc ở các miền tỉnh Thừa-thiên, Quảng-trị, Quảng-nam, người giáo đến xem lễ ở nơi ấy kể có hàng nghìn hàng vạn từ bốn 20 Août cho đến 22 Août ngày nào sở Hỏa-xa cũng có hai chuyến xe riêng để phụ thêm, còn về xe-hỏa chỉ lấy tiền phần nửa. Thế mà chuyến xe nào cũng kéo hơn hai chục cái toa, mà trên xe vẫn thường chật nich chái chen nhau mà đứng cả — Tại nhà thờ La vang tỉ nội-giáo có cất lên một cái rạp mới làm cẩn, sườn rạp ấy đều bằng gỗ và sắt bề dài rộng có trăm rưỡi thước tây, bề ngang bốn mươi thước tây, một cái rạp chứa đến có sáu bảy nghìn người, thế mà đầy đất chật nứt, người vẫn còn lũ lượt không biết bao mà kể. — Năm giờ sáng 21 tại nhà thờ Cồ-bưu cách Quảng trị 2 kilômètres để làm sửa lễ chính cuộc lễ rước kiệu ảnh thánh mẹ một cách rất trọng thể nghiêm-trang, rồi khởi hành tại nơi ấy, lên đến La-vang là 7 kilomètres thì về theo cuộc lễ bề dài để cho ăn mất bốn kilomètres rưỡi rồi; lại còn nơi nhà thờ ở sở Cà là nơi sở của Cụ Đông-các Nguyễn lớp ra cũng có làm lễ rước kiệu lên nhà thờ La-vang. Suốt ba ngày: 20, 21, 22, tại nơi nhà thờ ấy có các đức cha người Annam thiết ra những nơi diễn-đàn để diễn thuyết cho giáo nhân nghe những phép lạ của đức Thánh-mẹ và an-ủi săm-hối các tội lỗi cho những kẻ đã phạm. Vậy nên trong ba hôm ấy, trước và sau khi làm lễ, thì những người tới gần trong miền-thuyết ngày nào cũng hàng nghìn hàng vạn, lại những kẻ đến xưng tội cũng đông chật như nêm, Từ Quảng-trị lên đến La-vang đường đi trên núi thấp xa có năm kilomètres, hai bên những nhà ở tạm cũng hàng quán làm gần kín nhan theo dọc đường ấy còn nơi gare phải cắt đến 20 người lính tập có khí-giới đứng canh gác, phòng có sự cướp giật nguy-hiểm.

Suốt ba ngày người đi, về tụ họp ở nơi ấy chẳng phải là nội trong ba tỉnh Quảng-trị, Quảng-nam và Thừa-thiên mà thôi, cho đến người ở Bắc-Nam cũng có đến nơi cả.

Nghe đâu nhà thờ ấy đã dự trù để sửng tu lại mà sau khi đã bạc thỉ định rằng sẽ làm một cái đài bát-giác ba tầng cho rõ rộng và cao trên làm một tòa diễn-đàn và hành lễ còn cái nhà thờ cũ thì cứ để ý như cũ vậy.

Đi chơi xa. — Ông Bùi-thanh-Vân, người Nam-kỳ làm quan theo ngạch Tây, giáp việc nhà nước Bảo-hộ tại Trung-kỳ đặng ba mươi hai năm. Đến năm mươi lăm tuổi xin hưu-trí đặng kể tháng Juin 1923. Qua ngày 1er Juillet ông đi qua nước Trung-hoa và nước Nhật-bổn chơi. Ngày 25 Août trở về đến nhà mạnh giỏi như thường. Bên nước Trung-hoa thì coi động những chỗ hải-khẩu; Hong-kong, Can-ton, Swaton, Changai, Tiên-Tsin. Pékin. Bên nước Nhật-bổn thì nơi Moiji, Kobé, Yokohama và Tokio.

Tốn hao cả thảy bảy trăm đồng bạc, ông sửa soạn làm sách chữ Pháp và quốc-ngữ kể chuyện đi chơi đó cho người mình coi giải buồn.

Xưa kia có quan Annam qua cống sứ đến Pékin. Mà chưa biết có người Annam lấy tiền nhà đi chơi xa các chỗ đó từ mấy ngàn năm nay đến bây giờ như ông Bùi-thanh-Vân chăng.

B. T. V lãi cảo

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Cũng chán đời hay sao? — Hôm nọ có nhà ở gần chợ mới chạy đến báo quan rằng nhà mình có người đến tự-vẫn. Quan tới khám xét, liền sức khiêng tử thi lại nhà thương. mổ ra xét nghiệm, thấy bầm tím cả phổi tạng, biết là thảo độc mà chết, nên quan đã cho thân-nhơn lãnh về mai-táng rồi, còn duyên cớ làm sao thì chưa rõ.

Cứ như lời du-luận ở ngoài, thì nghe đâu tên ấy đã lâu nay buồn bực vì những nỗi chi: tình nhân ở bội, hay là thân phụ mẹ mong vong; biển nọ tình kia, rắc rối lu-lăng-tăng sao đó, nên chi hằn cứ ngày đi lang thang vơ vẩn, đêm lại bỏ đâu ngủ đó, không nhứt định ở nhà nơi. Bữa đó hằn vào ngủ nhà kia, mới bước chân đến nhà thì bóng non mười sáu xuân, chủ nhà lấy làm ghê gớm; nhưng sau lại cũng chưa thấy xảy ra việc gì; rồi đó ai nấy đều ngủ quên, mãi đến sáng mới hay là hằn chết. Thấy sự tai biến lạ thường như vậy, cho nên chủ nhà phải hỏ hoán cho làng xóm biết và lập tức báo quan.

Người ta nói hằn ăn trái mỏ sát mà tự-tử, bởi trái ấy độc lắm, hễ ăn rồi thì bầm tím gan ruột, không phương gì cứu trị được.

Lời đồn như vậy chưa hay hư thực thế nào, hiện nay nghe nói vẫn đương đò xét.

T. X.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Cất đám. — M. Ng-lợi-Trinh đội đã-tạo chết tại nhà thương hồi trưa hôm 27 vừa rồi. Đến 6 giờ sáng hôm 28 thì cất đám. Các quí quan và các viên chức người Việt-Nam ta đưa đám rất đông.

Tàu thuyền đụng nhau — Hồi bảy giờ tối hôm 10 Août, chiếc tàu Khách là *Shan-Li* ở Hong-kong lại, khi gần tới bến thì đụng phải chiếc thuyền chở hàng hóa, một người trong thuyền bị ngã xuống bể chết đuối, còn thuyền thì hư-hỏng ít nhiều, quan còn đang tra xét, xem lỗi lại bên nào.

Thuyền chuyển. — M. Ng-v-Lợi, thư-ký sở Vô-tuyến-điện, được lệnh quan trên đổi về tỉ-quốc, nên các viên hội Việt-Nam Á-hữu đã họp hội đồng tại nhà hội-quán hồi 7 giờ rưỡi hôm 17 Août để chúc ông về được đổi chữ bình an.

Việc quyên làm nghĩa-trang và nhà hội-quán. — Hội Việt-Nam Ái-hữu mở quyên nghĩa-trang nay đã gần xong. Các ông các bà nô nức việc công-đức mới mấy hôm mà đã được hơn bốn trăm bạc, nay mai sẽ khởi công làm nghĩa-trang — việc quyên làm nhà hội-quán thì kết-quả một cách rất mau chóng, trong mấy ngày đã được hơn trăm bạc. Mong rằng các ông các bà cũng sẵn lòng công đức mà giúp cho thành kết quả cũng như là việc quyên làm nghĩa trang đó.

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 4 Septembre 1923
Diễn tích
THANH-HÓA TAM NGHĨA-NỮ

Thương thay cái phận con chồng,
Vì ai để khách mà hông truân-chuyên
Dở hay trông thấy nhờn tiền.
Rồi ra mới biết thảo hiền là hơn.

Tối thứ tư 5 Septembre 1923
SONG-SINH QUÍ TỬ
Chí bằng tích đức tu nhân,
Giời cao đã có quỉ thần chứng tri.
Bầy mươi mười bảy cũng kỳ,
Trai già nỡ ngọc thế thì lạ thay.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.
Thợ khéo kỹ công và giá thực.
2017

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đi có lăng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài chuyển-bảo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu hết quí hạn nào mua thì gửi tiền nhờ bổ ký tên có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ tiền hoặc cuối mỗi tháng tây trở đi cho gọn.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tôi là Tạ-thị-Súy, là vợ góa ông Nghị-Phu ở thôn Duyên-phúc, xã An-xá, tổng An-xá, huyện Duyên-hà, tỉnh Thái-bình, xin có lời kính-cáo để các ông, các bà biết cho như sau này:

Nguyên tôi có đứa con giai cả tên là Nguyễn-hữu-Tinh, 21 tuổi hãi còn ở chung với tôi, chưa có sản-nghiệp gì, tôi cho xuống tỉnh Thái-bình học, bị người bạn nó dủ-dê chơi-bời, đưa đi chỗ này chỗ khác, hoang-phí nhiều tiền, đã nhiều lần về lấy trộm tiền của tôi, nhưng nay nhà tôi giữ kỹ không thể lấy được.

Vậy có nhời kính-cáo các ông, các bà có tiền cho vay xin đừng cho đứa con dại cửa tôi vay mượn gì.

Nếu ai cho nó vay mượn, hoặc chứa chấp nó chơi bời, có sự gì, tôi không chịu trách-nhiệm.

Tạ-thị-Súy
3666

HỘI-ĐỒNG ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông ba nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENÉS.

CÁC PHÁO-TÂY MỚI, BÁN CHIẾU-HÀNG

Bản-hiệu có trữ nhiều thứ pháo-Tây để dùng về các ngày tiệc và hội. Lại có riêng một thứ thuốc xanh đỏ (flamme de Bengale) để các nhà hát dùng cho hợp vệ-sinh vì chế không có khói khét, sáng tỏ, mùi đẹp và cháy chậm, để lâu không ướt.

Các quý-khách ở xa có cần tới thì xin gửi thư về thương-lượng và lấy hóa-giá, sẽ gửi theo tầu Thủy hay hỏa-xa, không gửi giấy thép được.

Xin chiếu-cố.

XUÂN-HÒA, tạp-hóa
99, Phố Hàng Gai, Hanoi.
2097

緣生再
TÁI-SINH-DUYÊN

Bộ TÁI SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn đỗ Mục dịch-thuật, mới xuất bản đóng-biển. Giá bán 0 $ 90, tiền cước gửi 0 $ 20. Có gửi bán lại bán-quán và các cửa hàng sách.
2083

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mô. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẠO-THỊNH kính cáo.

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da của các bệnh đau xương về đau mình mẩy, không biết rõi là vừa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều dần dần; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!
Nên chú ý thì làm thế nào?
Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chính-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bạn quần-thoa. Xem chuyện này tài đã biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới ta xưa đến nay, đều bởi cái linh-anh trong trời đất chung đúc mà sản, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Trương lão-bà nói:

— Không phải con một ông quan cựu-triều nào đâu, hiện đang làm quan bảy giờ, vừa mới cáo già về nhà, tức là *Ngô* hàn-lâm đó! Cái nền phú-quí ấy, tất chẳng ông đã biết rõ, không đợi già này phải nói. Giờ này chỉ xin nói để chàng biết rằng vị tiểu-thư ấy tên gọi *Vô-kiều*. năm nay mới 17 tuổi. Người rất xinh đẹp như một vị thiên-tiên, không bút nào mà tả cho được! Tôi sợ khi chàng trông thấy, lại được cả người ra mà thôi.

Tô-hữu-bạch nói:

— Đã là một vị tiểu-thư con quan *Ngô* hàn-lâm, nhan-sắc lại xinh-đẹp, thế thì thiếu chi các nhà quan thân đến cầu-hôn, nay bỗng muốn gả cho tôi là một người học-trò nghèo. tất có duyên-cớ chi đây. Tôi chỉ e rằng vị tiểu-thư ấy chưa chắc đã lương-thiện.

Trương lão-bà nói:

— Số là chàng không biết rõ. Ông *Ngô* hàn lâm tính khí ngang ngạnh. Các nhà đại-gia trong thành cậy bao nhiêu người đến cầu-hôn mà ông ta đều không thuận. Ông ta thường chê các con em nhà phú-quí, phần-nhiều bất-thông. Hôm trước không biết ông ta xem ở đâu, thấy bài thơ của chàng, biết là học kỳ-tài, cho nên mừng-rỡ tỏ ý muốn gả. Bà chẳng qua cũng là nhờ cái phúc-ấm nhà chàng, chàng khéo tu từ kiếp trước mà bây giờ được như thế, cớ sao lại nghĩ là một vị tiểu-thư không lương thiện, mà chẳng đáng gười làm ru! Các nhà đại-gia trong thành nay, cũng nhiều nhà chẳng kém chi *Ngô* hàn-lâm, nhưng cầu lấy một vị tiểu-thư xinh đẹp thì chẳng những trong thành này mà thôi, dẫu khắp thiên-hạ vị-tất đã có ai được thập-toàn như thế. *Tô* tiên-sinh ơi! tiên-sinh chớ hiềm làm! Xưa nay tôi thường hễ nói đối ai bao giờ, tiên-sinh hãy thử hỏi đò xem thì biết.

Tô-hữu-bạch cười mà rằng:

— Mụ nói nghe thuận tai lắm, chẳng qua mụ cũng đứng bẩm với *Ngô* hàn-lâm vội, hãy hoãn trong mấy ngày rồi mụ lại đến đây, có thế nào tôi sẽ trả lời.

Trương lão-bà nói:

— Vâng! Bây giờ tôi nói thì tiên-sinh cứ làm-cao, nhưng chỉ sợ khi tiên-sinh đã xem mặt rồi, bấy giờ đến khẩn-cha gia này, già này sẽ lại làm-cao trở, xin tiên-sinh chớ lấy làm lạ!

Tô-hữu-bạch mỉm cười mà đáp lại rằng:

— Tôi mong được như thế, tức là may cho tôi quá!

Trương lão-bà nói:

— Tiên-sinh cứ lưu-lâm! Bây giờ tôi xin lui về, độ mấy hôm nữa, tôi sẽ lại đến.

Tô-hữu-Bạch nói:

— Xin vâng!

Trương lão-bà cáo-từ lui ra. Lại nói chuyện *Tô hữu-bạch* nghe lời *Trương lão-bà* nói, trong lòng cũng có ý hồ-hởn nóng-nảy. Đến ngày hôm sau, giữa khi không cho ai biết cả, đưa tiền-đồng cũng không cho theo, chỉ một mình lối thẳng đến trước vườn hoa *Ngô* hàn-lâm để dò-la xem sao.

Khi đi tới nơi, quả nhiên thấy một cái lầu cao, rèm che bốn mặt. Không ngờ bấy giờ hãy còn sớm quá, xung quanh im lặng, không thấy tiếng người. Chàng đứng lâu không tiện, bèn đến đi lại phải trở về.

Khi ăn cơm xong, chàng vẫn áy-náy, không thể quên được, lại lối-thải đi đến. Chàng vừa tới nơi thì sực nghe trên lầu có tiếng cười nói. Chàng sợ có người trông thấy, biết mình đò-la chăng, mới vội-vàng lẩn đứng dưới gốc cây đào, giả cách tìm tòi hái lá, nhưng kỳ-thực đưa mắt nhìn trộm trên lầu.

Hồi lâu bỗng thấy có hai tôi-tì nữ mở lối cửa giữa, cuốn rèm che lên! Bấy giờ mặt trời đã xế về tây, gió chiều bay-bẩy, thoảng có mùi hương đưa vào mũi. *Tô-hữu-bạch*.

Tô-hữu-bạch thấy vậy động lòng, lại nín lặng hồi lâu, đứng đợi xem sao. Thình-linh có hai con chim yến ở trên mái lầu bay xuống, lượn đi lượn lại, tại phía trước rèm, trông rất đẹp mắt!

Một đứa nữ tỳ đứng bên cửa sổ gọi mà bảo rằng:

— Thưa tiên-thư! Có hai con chim yến bay lượn đẹp lắm, mời tiên-thư ra xem.

Đứa nữ-tỳ nói chưa dứt lời thì bỗng có một vị tiểu-thư khấp-nếp chạy đến bên cửa sổ mà hỏi rằng:

— Đâu! chim yến đâu nào?

(Còn nữa)

Nhà đồng-hồ hai chuông

TỨC LÀ HIỆU

QUẢNG-HƯNG-LONG

Ở phố hàng Bồ, số 79, tỉnh Hà-nội

Bản-hiệu bán các thức hàng sắt, đồ làm nhà, các đồ tạp-hóa, các thức đồ dùng

BÁN HẠ GIÁ, VÀ XUẤT NHẬP TỰ-DO

Xin mời quí-khách các tỉnh khi về Hà-nội, lại thăm bản-hiệu.

2054

痔瘻林柱張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh tổ tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những lỉ đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lòi-ruột đầm-đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thậm nặng về sau khó chữa.

Khi sưa chữa bệnh này đều đang đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nếu nên tôi dùng làm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi thống-khổ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này nên mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM

36, Phố hàng Buồm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 9 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Gửi tem sin đến sin hồi tiếp.

Thư từ sin trả tới ngay. 2090

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản quán

Giá mỗi quyển . . . 0$20

Tiền cước mỗi quyển . 0,12

Ai ở xa, sin viết thư về cho

ông HỒI-XUÂN-THÀNH

Số 65, đường Coton, Hanoi.

Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ trì-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói : Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghĩ ngợi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thần thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên trì-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho bộ thần-kinh khỏe hơn. làm cho các cơ-thể làm việc mạnh hơn.

Chớ nên lưỡng-lự. Thuốc PILULES PINK.

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Bán tại tất cả các hiệu Bào-chế.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu **TỪ-NGỌC-LIÊN**, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả nước độ hơn một đồng một lọ.

2063

泰 NAM-THÁI 南

6, Quai Clémence au — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-dạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ

NAM-THÁI

Kính-cáo

2022

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rải và chưa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rát cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ : *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt : *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Gió (Bd Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn : *Ở cửa hàng 43, đường Paul-Bert, Haiphong.*

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, vì đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, ốm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mạnh lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯƠU của ông Lương-y DEHAUT uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN vì ngày ngày các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra. Thuốc hườu này trị các chứng bịnh : ĐAU BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THU THỚI.

BÁN TẠI: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ cao 8 quan nên chẳng tôi xin hớt giá mỗi cái 1$00 nếu chiếu giá không bớt thời xin biết ; nói khan giọng vàng cổ hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân tốt thấy gỉb		giá trước	6$40	nay	4$40
—	id	— cốt kim ly	— 6 00	—	4 00
—	id	kim thép và kim vàng	— 4 10	—	3 50
—	id	vàng thực xinh	— 8 50	—	4 50

Kể các quý-khách chiếu cố nhu ở nơi mà không hớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium vì cả tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

2049 *49, Phố hàng Ngang, HANOI*

SẮP MỞ Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 實

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門街蒲行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ nghề rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, điếu hút thuốc lá, đĩa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kính đủ các thứ mặt, một đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mài lá cây, vân vân. Lại có cả nhiều kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quá xuân đến họ mà đeo những nhiều kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ tọa ornung, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chăm, vân vân.

4° Một bọn châu sứ đồ sứ, lọ sứ, bát sứ, hễ sứ đẹp thấy-tiên hay là bày sảnh cũng được và tứ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Của thứ hàng mới sang kỳ năm sẽ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

2053 *Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.*

CẦN NGƯỜI LÀM

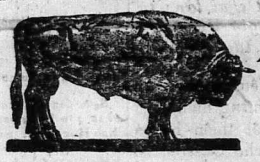
« Công-ty Phạm-văn-Phi chúng tôi vừa mới « thầu lại được việc chở thơ và hành-khách « đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa. « Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy « và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang, « nên đương cần dùng những người thợ tiện, « thợ nguội và những người biết lắp máy xe « ô-tô. Ai biết nghề vào Vinh hỏi sẽ được « lương cao. »

2013 **PHẠM-VĂN-PHI Công-ty lai cảo.**

THUỐC MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh

TRONG

NHỮNG KHI GÂN CỐT SUY-NHƯỢC,

NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,

HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái

Sức-lực cường-kiện

Ets BYLA 66, Avenue de l'Observatoire, PARIS-France

Nhà Bán-đồ « TẮM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0$30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bán-quán và có gởi bán ở các hàng sách.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rút số đã hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, nên thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong hợp. Giữ vậy mỗi tháng đã đành mất 20, số thì trở nên giữa sự đương.

Kỳ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-đơn mà cũng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, về sau lúc trái-đơn trúng số và lô nào thì mình được lĩnh nguyên số tiền in lớp, mỗi cái trái-đơn trước sau thế nào cũng trúng một lô số 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 5 triệu lô.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỘ SAU NÀY :

100 lô.	500.000 quan		200 lô.		2.000 quan
150 lô.	250.000 —		1.220 lô.		2.000 —
200[20].	100.000 —		12.200 lô.		1.000 —
200 lô.	10.000 —		1.700.000 lô đều được hoàn lại là		400 —

Người có trái-đơn được hy vọng nếu có số mua sau sẽ trúng nếu ra trễ nhất

Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ phí tổn chi cả. Mỗi lần rút số có nhiều được một cái bằng kê số mới được trúng số, không phải trả tiền. Các số kê trong bằng ấy đúng với số trái-đơn đã nộp nhà ngân hàng, nên chỉ có mỗi đơn có thể đến nơi được, theo như điều khoản trong bản hợp đồng ngày 12 Mars 1888. Bản hợp đồ ấy là một bản hợp đồng, giữa ông chủ nhà có hợp đồng, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn thử coi cuộc rút số ấy thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)